

ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ ВИРОБНИЦТВА ОСНОВНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР У ДОНЕЦЬКОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РЕГІОНІ

Донецький економічний регіон є одним з найпотужніших міжрегіональних територіально-виробничих комплексів. Він розташований на крайньому сході України та об'єднує Донецьку і Луганську області. Регіон належить до районів з високим рівнем економічного розвитку. Його вигідне географічне положення, близькість джерел сировини і ринків збуту продукції, багатогалузева промисловість, розвинена мережа транспортних комунікацій, висока густота населення виділяють Донецький економічний регіон серед інших економічних регіонів країни.

Структура народногосподарського комплексу характеризується великою перевагою загального обсягу промислового виробництва над сільськогосподарським, але останнє є розвинутим та багатогалузевим. Враховуючи специфіку природно-кліматичних умов регіону, сільське господарство Донбасу спеціалізується на вирощуванні зернових (озима і яра пшениця, кукурудза на зерно), технічних (соняшник) культур та на овочівництві і садівництві, особливо навколо великих міст.

Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції у Донецькому регіоні, а також загалом в Україні показано у табл. 1.

Таблиця 1

Виробництво основних сільськогосподарських культур (у господарствах усіх категорій), тис. т

Основні сільськогосподарські культури	Рік									
	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Луганська область										
Зернові культури	1021	442	962	1025	627	1134	1311	845	800	1640
Соняшник	258	238	154	222	259	216	312	376	402	459
Цукрові буряки	96	78	77	46	18	25	18	17	12	5
Картопля	301	359	259	234	356	446	670	602	509	534
Овочі	246	249	154	172	159	180	278	341	231	311
Плоди та ягоди	68	53	55	39	62	36	38	8	29	24
Донецька область										
Зернові культури	1482	1011	2183	2001	699	2045	1912	1646	1187	2332
Соняшник	361	462	319	460	430	349	473	552	492	747
Цукрові буряки	157	37	56	50	39	68	47	69	18	25
Картопля	615	763	991	554	564	789	720	706	621	624
Овочі	488	444	445	471	401	519	475	533	454	413
Плоди та ягоди	140	158	128	134	158	217	229	44	93	97
Україна										
Зернові культури	33930	24459	39706	38804	20234	41809	38016	34258	29295	53290
Соняшник	2860	3457	2251	3271	4254	3050	4706	5324	4174	6526

Цукрові буряки	29650	13199	15575	14452	13392	16600	15468	22421	16978	13438
Картопля	14729	19838	17344	16619	18453	20755	19462	19467	19102	19545
Овочі	5880	5821	5907	5827	6538	6964	7295	8058	6835	7965
Плоди та ягоди	1897	1453	1106	1211	1697	1635	1690	1114	1470	1504

Як видно з таблиці 1, виробництво зерна, соняшника, картоплі зросло майже у 1,5 рази як по регіону, так і у загальноукраїнському виробництві. Значно скоротилося виробництво цукрових буряків і плодів та ягід.

У таблиці 2 приведені результати розрахунків питомої ваги кожної області та регіону в цілому за кожним видом перерахованих сільсько-господарських культур за останній звітний рік (відповідно до [2]). Крім того, наведена питома вага у максимальному та мінімальному значенні за досліджуваний період (1995-2008 р.р.).

Таблиця 2

Питома вага у виробництві всієї України, %

Основні сільськогосподарські культури	Луганська область			Донецька область			Донецький регіон		
	2008 рік	за період		2008 рік	за період		2008 рік	за період	
		max	min		max	min		max	min
Зернові культури	3,1	3,4	1,8	4,4	5,5	3,5	7,5	8,5	5,9
Соняшник	7,0	9,6	6,1	11,5	14,2	10,0	18,5	21,6	16,2
Цукрові буряки	0,0	0,6	0,0	0,2	0,5	0,1	0,2	0,9	0,2
Картопля	2,7	3,4	1,4	3,2	5,7	3,1	5,9	7,2	4,7
Овочі	3,9	4,3	2,4	5,2	8,3	5,2	9,1	12,5	8,6
Плоди та ягоди	1,6	5,0	0,7	6,4	13,5	4,0	8,0	16,5	4,7

Отже, виробництво соняшника в регіоні склало майже п'яту частину від загальноукраїнського виробництва. Виробництво цукрових буряків не перевищило 1%, зернових культур та картоплі – 9%. Виробництво продукції овочівництва та садівництва знаходиться у межах 12-17%.

Якщо порівняти (таблиця 3) середні темпи росту виробництва за досліджуваний період за кожною областю, регіоном в цілому та Україною, то можна сказати, що вони майже однакові. Причому обсяг виробництва зернових культур зростав у середньому за рік на 5%, соняшника – на 6-10%, картоплі – до 7%. При цьому спостерігається майже однакова тенденція у середніх темпах зниження обсягів виробництва цукрових буряків і плодів та ягід.

Найбільш «розкидані» значення у динамічному ряду показників, що характеризують обсяги виробництва цукрових буряків. Більш-менш постійний розкид спостерігається у виробництві зернових культур та соняшнику, але його не можна віднести до сталого.

Донецький економічний регіон має високоінтенсивний агропромисловий комплекс, у структурі якого вирізняються сільське господарство, харчова промисловість і виробничо-соціальна інфраструктура АПК.

Таблиця 3

Основні сільськогосподарські культури	Середній темп росту, %			
	Луганська область	Донецька область	Донецький регіон	Україна
Зернові культури	105,4	105,2	105,3	105,1
Соняшник	106,6	108,4	107,7	109,6
Цукрові буряки	72,0	81,7	79,0	91,6
Картопля	106,6	100,2	102,6	103,2
Овочі	102,6	98,2	99,8	103,4
Плоди та ягоди	88,9	95,9	94,1	97,5

В таблиці 4 наведені результати розрахунків середніх значень обсягів виробництва за кожним видом культур (графа 1, тис.т) та коефіцієнтів варіації (графа 2, %) за досліджуваний період.

Таблиця 4

Основні сільськогосподарські культури	Дослідження сталості динамічних рядів							
	Луганська область		Донецька область		Донецький регіон		Україна	
	1	2	1	2	1	2	1	2
Зернові культури	980,7	34,6	1649,9	32,9	2630,6	32,1	35380,1	26,5
Соняшник	289,6	33,0	464,5	26,4	754,1	28,0	3987,5	32,2
Цукрові буряки	39,2	83,7	56,6	68,9	95,8	67,5	17117,2	30,2
Картопля	427,0	34,9	694,6	18,9	1121,6	17,1	18531,5	9,7
Овочі	232,2	28,1	464,2	9,1	696,4	12,5	6709,1	12,9
Плоди та ягоди	41,1	45,2	139,8	39,9	180,9	36,7	1477,7	18,0

При розробці і реалізації стратегічної довгострокової програми у розвитку регіональної структури економіки Донецького регіону крім інших пріоритетних повинне бути сільське господарство при збереженні промислової орієнтації регіону.

Для вирівнювання територіально-господарських диспропорцій Донбасу необхідно швидкими темпами залучити в сільське виробництво значний наявний господарський потенціал Луганської області.

Відродження аграрного виробництва в економіці регіону можливе лише в умовах поліпшення загальної ситуації соціально-економічного розвитку країни. В Донецькому економічному регіоні необхідно працювати над програмою збільшення трудових ресурсів в аграрному секторі – за рахунок створення для них відповідних соціально-культурних умов і рівня життя в сільських населених пунктах. Для цього має бути відповідна програма поетапного впровадження її в цю важливу галузь.

Література

1. Манів З.О., Луцький І.М., Манів С.З. Регіональна економіка: Навчальний посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2007. – С. 562.
2. Статистичний збірник «Регіони України», 2009. Частина II.

Коробський Р.В.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ МЕТОДІВ В МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Удосконалення інформаційної техніки та технологій, розширення сфер їх застосування, індустріалізація виробництва інформаційних продуктів та послуг спричинили бурхливий розвиток інформаційного ринку. Процеси концентрації інформаційних ресурсів у комерційних автоматизованих системах, приватизація державних джерел інформації особливо яскраво проявляються у високорозвинених країнах. Комерційні засади інформаційного обслуговування вимагають від керівників інформаційних служб розроблення певної ринкової стратегії. Тому закономірним наслідком поширення інформаційного бізнесу стало виокремлення із загальної концепції маркетингу товарів масового попиту та товарів виробничого призначення самостійного напрямку - маркетингу інформаційних продуктів і послуг. Особливість сучасного ринку України полягає у тому, що економічні процеси, які відбуваються у країні не мають еволюційного характеру, а отже, дані минулих років не можна використовувати для прогнозування на майбутнє, чимало економічних показників взагалі отримати неможливо. Особливі труднощі пов'язані зі збиранням маркетингової інформації, правильно інтерпретувати зібрану інформацію можливо лише за умови її своєчасного оброблення, яке має виконуватися з використанням статистичного та економіко-математичного аналізу даних. Принципова схема маркетингових досліджень показує, що засоби обчислювальної техніки використовуються на всіх етапах їх проведення: при розробці концепції досліджень, при проведенні дослідження та аналізу впливу його результатів на виробничо-господарську діяльність і виконання планів маркетингу. Але концептуальні побудови в проектуванні мають низку суттєвих особливостей, обумовлених базовими принципами стратегічної